Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: 'Svoboda', 81-83 Grand St., Jersey City, N. J.
Тел: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740

РІК LXIII. Ч. 176. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 14-го ВЕРЕСНЯ 1956. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, SEPTEMBER 14, 1956. No. 176. VOL. LXIII.

РЕСПУБЛІКАНЦІ ПОЧАЛИ „ХРЕСТОНОСНИЙ ПОХІД" ЗА ЗДОБУТТЯ ГОЛОСІВ

НА ПІКНІКУ В ГЕТТИСБУРГУ ПРОМОВЛЯЛИ ПРЕЗИДЕНТ, ВІЦЕ-ПРЕЗИДЕНТ І ГОЛЛ

Президент Айзенгавер

Ґеттисбурґ, Па. — Президент Айзенгавер започаткував виборчу кампанію республіканців „пікніком" на своїй фармі, в якому взяло участь 500 республіканських провідників з 48 стейтів та члени його кабінету. Під час зборів промовляли Президент, віце-президент Ричард М. Ніксон і голова Крайового Республіканського Комітету Ліонард В. Голл. Президент в своїй промові закликав до „хрестоносного походу" по всіх місцевостях цієї країни, щоб здобути голоси незалежних і демократичних виборців. Віце-президент закликав демократичного кандидата на президента Адлея Е. Стівенсона, щоб відпекався від тієї заяви колишнього президента Геррі С. Трумана, в якій він твердив, що Алджер Гісс не був зрадником, а Голл заявив, що демократична виборча кампанія є „травестією дійсного державницького проводу". Айзенгавер зіґнорував закиди демократів і говорив тільки про програму Республіканської партії і підкреслював, що всіми силами треба дбати про те, щоб якнайбільше число виборців брало участь в виборах, і щоб вони перед тим зареєструвалися. „Хрестоносці в своєму поході без виборчої картки, казав Президент, це те, саме, що вояк без куль". На початку своєї промови Президент порушив дві важливі справи: стан свого здоров'я і кандидатуру віце-президента Ніксона. Президент заявив: „Я почуваюся добре", і цю заяву присутні прийняли оваційно. Про Ніксона Айзенгавер сказав таке: „Немає іншої людини в історії Америки, яка мала б таку підготову до виконування своїх обов'язків, як віце-президент, який може виконувати і обов'язки президента, якщо б ті обов'язки впали на його голову". Віце-президент говорив про свою ролю в виборчій кампанії. Ніксон говоритиме в своїх промовах про осяги республіканського уряду, щоб виборці могли їх правдиво пізнати та відкинути ті „фальшування і перекручування", про які згадують демократи в своїх промовах. Він не буде робити особистих атак на демократичних кандидатів. Демократи твердять, що тепер „немає миру в світі", але це не дивниця, бо це говорять ті, які боротьбу в Кореї не вважали за війну. Ніксон хвалив тих демократів, які щиро поборюють комуністів в цій країні, і тому справа боротьби проти комунізму в ЗДА не повинна бути виборчою проблемою. „Але, казав віце-президент, якщо Стівенсон не відпекається від заяви колишнього президента Трумана, що Алджер Гісс нібито не був комуністом і зрадником-шпигуном, то ми не маємо іншого виходу, як тільки порушувати і цю справу в своїх промовах, щоб виборці знали, хто з більшим успіхом може поборювати комунізм в цій країні". Голова Крайового Республіканського Комітету Голл казав, що під час демократичних урядів „нового і справедливого розподілів" одна третя території вільного світу опинилася за залізною куртиною, а вдома Труман вибілює Алджера Гісса, Геррі Декстера Вайта і Натана Ґреґорі Сілвермастера, „називаючи одночасно великого американського президента ракетіром". Під час пікніку відбулося прийняття учасників, на якому як господарі виступали Президент із своєю дружиною та віце-президент із панею Ніксон.

Сенатор Вайлі здобув перенайменування на сенатора

Мілвокі, Висконсін. — Сенатор Александер Вайлі переміг у правиборах в стейті Висконсін свого молодого противника 41-річного Ґленна Дейвіса і здобув республіканську номінацію на сенатора. Дейвіс признав свою поразку і піддався тоді, коли сенаторові Вайлі нарахували 215,981 голос, а йому 205,366, та побажав своєму противникові щастя і закликав усіх республіканців, щоб голосували на Вайлі. Вайлі має 72 роки і старається про перевибір на сенатора вже четвертий раз. Сенатор Вайлі змагатиметься 6-го листопада проти демократичного кандидата — стейтового сенатора Генрі Маєра, який переміг свого противника Еллиота Волстера. В стейті Ютаг Джордж Д. Клайд здобув республіканську номінацію на кандидата на губернатора, діставши 48,738 голосів і перемігши теперішнього губернатора Дж. Брейкена Лі (41,758 голосів).

В АМЕРИЦІ

● **Багатій - дивак** Генрі Краєвскі скликає номінаційну конвенцію в Сікокус, Н. Дж., на якій промовлятиме конґресмен Джеймс Тюмулті, що хоч і демократ, погодився на це з огляду на просьбу свого виборця. Краєвскі вже кілька разів „кандидував" і тепер це робить, виступаючи проти Айзенгавера і Стівенсона. Свою конвенцію він влаштовує в стайні, яку назвав „Свинячим палацом".

● **Жінки звичайно спізнюються**, але не може цього робити жінка - адвокат, і тому суддя в Нюарку, Н. Дж., засудив адвоката, панну Ліліен Клевенс за спізнення до 20 долярової гривни. У її відсутності суддя не міг почати розправи.

● **42-річний Семоел Векслер** в Ню Йорку дев'ять років виконував лікарську практику, прийнявши за цей час 1,000 пацієнтів, хоч вчився тільки один рік в каледжі. В його кабінеті висіли три сфальшовані документи про закінчення лікарських студій і про відбуту лікарську практику. Навіть його жінка та її батьки не знали, що він — обманець. За обман Векслер відповідатиме в суді.

● **Токсікологічне дослідження** 6-тижневої дівчинки, Синтії Рутоло з Гемдену, Коннектикат, покищо не дало жадних вказівок, внаслідок чого згинула ця дитина, яку буцімто викрила з возика якась невідома жінка. Слідство продовжується.

● **Айзенгавер** заявив, що покищо не знає, кого найменує на суддю Найвищого Суду ЗДА на місце Шермана Мінтона який зрезиґнував із свого становища. Президент сказав, що на цьому пості хотів би бачити молодшого віку правника, доброго фахівця з твердим характером.

● **Дев'ята** Світова Конференція Методистів видала заклик до вірних у всьому світі, в якому виступає проти расових упереджень і домагається скасування атомової зброї, бо „атомової енерґії треба вживати тільки для мирних цілей".

● **Адміністрація** Федеральної Цивільної Оборони повідомляє, що на випадок ворожого атомового налету постачатиме воду в знищені райони в паперових кентейнерах, в яких тепер доставляється молоко. Молочарні допомагатимуть в цій акції.

Генеральна рада АФП-КІО вирішила підтримувати Стівенсона і Кіфовера

Шікаґо. — Генеральна Рада Американської Федерації Праці і Конґресу Індустріяльних Організацій вирішила на відбутих тут зборах підтримувати під час виборів кандидатури Адлея Стівенсона на президента й Естеса Кіфовера на віце-президента. У зборах взяло участь 145 голов крайових й інтернаціональних робітничих спілок і 28 членів екзекутивної ради АФЛ-КІО. Демократичний список вирішено підтримувати величезною більшістю голосів. Проти висловилися тільки шість або сім учасників зборів. До підтримки Стівенсона і Кіфовера закликували Джордж Міні, президент АФЛ-КІО, Волтер П. Рутер, голова спілки Об'єднані Автомобільні Робітники, Дейвід Дубинскі, голова спілки робітників жіночої одягової індустрії та інші. Проти підтримки Стівенсона виступав Джан Стівенсон, віцепрезидент 800,000-ої спілки столярів, який заявив, що його спілка не буде підтримувати того чи іншого кандидата, бо її члени, як громадяни, мають право голосувати за того, хто їм подобається.

В Ню Йорку демократи обіцяють Стівенсонові 105 голосів електорів

Ню Йорк, Н. Й. — В Ню Йорку в готелі „Білтмор" відбулася восьма і остання районова демократична конференція, в якій взяли участь демократичні кандидати на президента і віце-президента Адлей Е. Стівенсон і сенатор Естес Кіфовер та демократичні провідники зі стейтів Ню Йорк (45 електорів), Пенсилвенія (32), Ню Джерзі (16), Мериленд (9) і Делевер (3). На зборах панував оптимістичний настрій, бо всі промовці були певні демократичної перемоги та обіцяли, що всі електори з тих стейтів в числі 105-ох будуть голосувати за Стівенсона і Кіфовера.

Секретар праці Мічелл про „фальшиві твердження" Стівенсона

Ню Йорк, Н. Й. — Секретар праці Джеймс П. Мічелл промовляв на зборах Крайового Товариства для Промислової Реклями і сказав, що демократичний кандидат на президента Адлей Е. Стівенсон послуговується в своїй виборчій кампанії „півправдою та фальшивими твердженнями", говорячи про економічні та робітничі справи. І так Мічелл твердить, що неправдою є, немовбито демократи ухвалили законопроєкт про збільшення мінімальної платні за годину праці до одного доляра. Правда, Айзенгавер домагався збільшення цієї платні тільки до 90 центів, але хотів, щоб воно охоплювало численніші категорії робітників. Коли ж Конґрес ухвалив збільшення до одного доляра, Президент підписав цей закон, але в ньому не було пункту про поширення цього збільшення на нових робітників. Мічелл твердить, що не Айзенгавер, тільки Конґрес, не хотів змінити робітничого закону Тефта-Гартлі. Впродовж урядування Айзенгавера збільшився на 4,000,000 число затруднених осіб, особисті прибутки зросли на 20 відсотків, пересічний прибуток американської родини після заплачення податків збільшився на 9 відсотків, пересічна платня фабричного робітника на 18 відсотків.

Торонтонський тижневик „Український Робітник" поширено і перейменовано на „Вільне Слово"

Торонто. — Власником тижневика „Український Робітник" що його видавав в останньому часі І. Н. Корчинський і редаґував Анатоль Курдидик, став відомий торонтонський посередник у продажі нерухомостей д-р И. Бойко. Після довшої підготовної праці — перенесення видавництва до нових приміщень і поширення редакційного складу редакції, до якої входять пп. Василь Софронів - Левицький, Анатоль Курдидик і Михайло Сосновський, „Український Робітник" почав виходити з днем 7-го вересня в поширеному до 12 сторінок об'ємі під назвою „Вільне Слово". Адміністраційним керівником видавництва став інж. Омелян Тарнавський і друкується „Вільне Слово" в друкарні „Українська Преса", веденій дотеперішнім видавцем „У. Р." І. Н. Корчинським. В редакційній статті першого числа „Вільного Слова" (нумерованого, як число 28 і позначеного 23-ім роком видання) п. н. „Дальший крок вперед" редакція підкреслює, що „Вільне Слово" хоче бути інформаційним незалежним українським часописом. Виходить „Вільне Слово" один раз на тиждень, кожної п'ятниці.

АНГЛІЯ І ФРАНЦІЯ ЗВЕРНУЛИСЬ ДО РАДИ БЕЗПЕКИ

ЗДА СОЛІДАРНІ З СВОЇМИ ЗАХІДНІМИ СОЮЗНИКАМИ. — ВІДГУК ВИСТУПУ ІДЕНА

Об'єднані Нації. — Англійський і французький репрезентанти в Об'єднаних Націях передали особисто на руки теперішнього голови Ради Безпеки, кубинського делеґата д-ра Емілія Нунез-Портуандо короткого листа, в якому звертають увагу на „грізну ситуацію" в Суезькому конфлікті. Якщо, мовляв, ця ситуація буде продовжуватись, то вона „створить загрозу для миру і безпеки". Англія і Франція не жадають ніякої акції від Ради Безпеки, тільки просять повідомити про того її листа всіх членів Ради.

У зв'язку з заявою Ідена, що нову міжнародну організацію для адміністрування Суезьким каналом покликують всі три західні великодержави, часописи обмірковують становище в цій справі З'єдинених Держав. Коментатори звертають увагу, що коли ще кілька днів тому існувала опінія, що ЗДА не поділяють становища Англії і Франції і будуть наполягати на нав'язання нового контакту з єгипетським президентом Нассером, то тепер виявилась повна солідарність ЗДА з названими двома їх західньо-европейськими союзниками. Деякі часописи приписують навіть державному секретареві Доллесові авторство проєкту організації користувачів каналом, яка самостійно переводила б через канал кораблі.

Промова Ідена не викликала одностайної прихильної реакції збоку членів англійського парляменту й пулічної опінії. Голова опозиційної Партії Праці Ю. Гейтскелл, застерігшись, що критика політики консервативного уряду не означає апробати поведінки Нассера, атакував Ідена за злеґковаження терену Об'єднаних Націй та за перебрання „судейської влади" у власні руки. Він вбачав у цьому дуже небезпечний міжнародний прецеденс. Він наполегливо домагався, щоб справу таки передати Об'єднаним Націям. Він не вірив в практичну викональність і політичну доцільність пляну покликання до життя міжнародної організації користувачів каналом і просто назвав той проєкт та його виконування — провокацією під адресою Єгипту.

За пресовими інформаціями, заповідь створення нової міжнародної організації для переводжування кораблів по Суезькому каналі, викликала в Єгипті велике збентеження, бо такої можливости ніхто не брав під увагу. Від кінця цього тижня в Суезькому каналі запанує нова ситуація, бо в п'ятницю 14 ц. м. мають зректись своєї праці всі закордонні лоцмани. Єгипет буцім-то погодився, щоб вони свобідно виїхали, хоч раніше погрожував репресіями за „саботаж".

Москва признала Індонезії 100-мільйонову позику

Москва. — Совєтський уряд признав Індонезії товаровий і готівковий кредит у висоті кругло $100,000,000, зворотний у 12 роках. Повідомлення про це — без названня конкретної суми, яку вказано в неофіційних вістках — подано в комунікаті наприкінці відвідин індонезійського президента Сукарна в СССР. Договір підписали індонезійський міністер закордонних справ Руслян Абдульґані і перший заступник совєтського міністра закордонних справ, Андрей Громико. У згаданому комунікаті говориться про одностайне поборювання Совєтами й Індонезією „колоніялізму", дармащо не згадано в комунікаті імени Голляндії, з якою Індонезія має спір за західню Нову Ґвінею. Натавровано там теж „військові союзи", які, мовляв, радше погіршують, аніж поліпшують міжнародну ситуацію. Президента Сукарна вітали скрізь в СССР з такою самою сфабрикованою масовою сердечністю, як раніше Неру.

ДЖ. К. ДЖЕВІТС, ГЕН. ПРОКУРАТОР Н. Й. СТЕЙТУ І КАНДИДАТ НА СЕНАТОРА, ПРОМОВЛЯТИМЕ В НЕДІЛЮ НА СОЮЗІВЦІ

Ню Йорк. — Із стейтового Республіканського Комітету в останній хвилині повідомлено, що Джекоб К. Джевітс, генеральний прокуратор нюйоркського стейту і республіканський кандидат на сенатора з того стейту до Конґресу ЗДА, виступить в найближчу неділю, 16-го вересня ц. р., на Союзівці під час фестину з промовою на тему визвольної політики.

● **Московська „Правда"** гостро заатакувала передачі московської радіовисильні за те, що вони — нудні. „Правда" домагається коротших і різнородніших вісток та цікавіших і оригінальніших коментарів.

ЗАХІДНІ ДЕРЖАВИ ВСТАНОВЛЯЮТЬ ОРГАНІЗАЦІЮ КОРИСТУВАЧІВ СУЕЗОМ

ІДЕН ВИГОЛОСИВ ВЕЛИКУ ПРОМОВУ В ПАЛАТІ ГРОМАД. — ТАВРУЄ СОВЄТИ, ЯК ЄДИНУ ЗАГАРБНИЦЬКУ ДЕРЖАВУ.

Лондон. — Англія, Франція і З'єдинені Держави погодились щодо покликання до життя нової міжнародної організації користувачів Суезьким каналом, — заявив англійський прем'єр Антоні Іден у своїй великій промові на надзвичайній сесії англійського парляменту в середу 12 вересня ц. р. Ця організація прийняла б на службу власних лоцманів, які переводили б через Суезький канал кораблі 18-х держав, що заявились за міжнародною адміністрацією каналу. Щоб це було технічно можливо, значить, щоб Суезьким каналом могли плисти кораблі, адміністровані такою новою міжнародною організацією користувачів поруч із настановленою в Єгипті новою суто єгипетською адміністрацією, для цього необхідна кооперація, ото ж добра воля і згода на це збоку Єгипту. Іден заповів, що в цій справі нова міжнародна організація для керування рухом кораблів по Суезі — звернеться до Єгипту в справі співпраці. Коли ж Єгипет відмовиться від такої співпраці і не перепускатиме кораблів, на чердаку яких будуть знаходитись власні лоцмани, тоді — за словами Ідена — це буде нове порушення Константинопільської конвенції з 1888 року і тоді, діставши вільну руку, Англія звернеться до Об'єднаних Націй „або вживе інших заходів". Іден не залишив сумніву, що під тими „іншими заходами" треба розуміти військову акцію, але не виключив теж, напр., повного бойкоту Суезького каналу через скеровування руху кораблів довкола Африки, попри Ріг Доброї Надії. У своїй довгій промові англійський прем'єр пригадав коротко всю історію конфлікту за Суез і таврував єгипетського президента Нассера, якого називав весь час „полковником Нассером", за відкинення так званого проєкту Доллеса, що його предложили йому репрезентанти 18-х держав із Лондонської конференції, у складі п'ятьох міністрів на чолі з австралійським прем'єром Робертом Мензісом. Обговорюючи Лондонську конференцію Іден заявив м. ін. буквально: „З прикрістю мушу зазначити, що єдиним урядом, який, як виходило, уперто протиставився всякій формі інтернаціоналізування каналу, був совєтський уряд. Совєтський представник раз-у-раз повторював свої атаки проти здогадного колоніялізму морських держав. Він уперто легковажив той факт, що з-поміж 18 держав єдина тільки Совєтська Росія за роки від вибуху війни страшенно поширила свої територіяльні кордони і збільшила число уярмлених нею народів". — Іден, повторюючи раз-у-раз бажання Англії розв'язати проблему Суезу мирними засобами, пояснив, чому Англія не передала цієї справи Об'єднаним Націям. Він пригадав прецеденс із знаціоналізування в Ірані Англо-іранської нафтової компанії. Тоді Англія звернулась до Ради Безпеки. Совєти й Югославія, ставши в опозиції до внеску Англії, переперли, щоб справу передати на осуд Міжнародного Трибуналу. Знову ж цей останній, перетримавши справу кілька місяців, заявив врешті, що справа не належить до його компетенції. Таким чином відклик до Ради Безпеки став безпредметовий. (Тодішній конфлікт з Іраном закінчився після упадку уряду Моссадека). Іден признав рацію своєчасним критикам права „вета" в Раді Безпеки, яке паралізує ту установу. Іден підкреслив, що, якщо Єгипет надалі буде противитись мирній розв'язці, „надзвичайно грізна ситуація дуже погіршиться".

На протязі 36 годин у Палестині було тридцять вбитих

Тель Авів. — Йорданське радіо подало до відома, що ізраїльські вояки напали на йорданську поліційну станицю, вбиваючи п'ятьох поліцаїв і 10 членів цивільної ґвардії. В бою, який виник після нападу, згинуло ще 4 йорданські вояки і два були ранені. Водночас із цим на єгипетсько - палестинському пограниччі згинуло в сутичках на протязі 36 годин 6 ізраїльські вояки і 5 єгиптян. Голова комісії ОН для охорони перемир'я ген. Е. Л. М. Бірнс звернувся з закликом до Ізраїля і до арабських держав припинити воєнні дії і бої на кордонах, щоб „покласти врешті край трагічній серії подій", стверджуючи, що всі ці останні напади і вбивства є відплатними діями, осудженими вже кількакратно Радою Безпеки ОН. Члени комісії ОН для охорони перемир'я здогадуються, що напад жидів на Йордан був відплатною акцією за вбивство шістьох ізраїльських вояків у понеділок цього тижня в околиці місцевости Рава і що наїзд Ізраїлю на цю прикордонну єгипетську станицю в пустині Сінай, під час якого згинуло 5 єгиптян, був відплатою за саботаж вчинений на ізраїльській залізниці на північ від Бершеби. Ізраїльські офіційні чинники не уважають ізраїльських виступів відплатними акціями, заявляючи, що це були звичайні воєнні дії, спровоковані нападами арабів.

В СВІТІ

● **Англійські хлібороби мають** дуже важкий рік. Наймокріше літо від непам'ятних часів припізнило жнива: 75% збіжжя і досі не зібрано, хоч раніше в цьому часі давно вже жнива закінчувано. Збори дуже погані й господарські кола б'ють на тривогу.

● **Джузеппе Унґаретті**, італійський поет, дістав першу нагороду в сумі $2,000 (100,000 франків) на конкурсі міжнародної поезії. Конкурсове жюрі складалось із літературних критиків 9 національностей, при чому єдиним критерієм для нього була „інтернаціональна вартість твору без уваги на його мову". Жюрі засідало в м. Кнокке в Бельгії.

● **Нова совєтська легкоатлетична** жіноча дружина прибуде до Лондону для розіграння змагань з англійськими легкоатлетками. Москва рішила поправити англо-совєтські спортові взаємини, попсовані аферою Ніни Пономарьової, що вкрала була 5 беретів, у висліді чого совєтська спортова дружина „образилась" і, зірвавши заповіджені змагання виїхала до Москви. В совєтському комунікаті нічого не згадано про Ніну, яка все ще перебуває в совєтській амбасаді в Лондоні.

● **Голляндська корабельна лінія „Роттердам Ллойд"** розпорядилась, щоб її люксусовий міжконтинентальний пасажирський корабель „Віллем Руїс", містоти 21,000 тони, змінив курс до Індонезії і, замість через Суезький канал — плив до своєї цілі навколо Африки. Корабель везе 899 пасажирів. Довший на 4,000 миль шлях попри Ріг Доброї Надії забере кораблеві зайвих шість днів плавби, внаслідок чого кошти будуть на $40,000 більші.

НА ПЕРЕЛОМІ СЕЗОНУ — ФЕСТИН НА СОЮЗІВЦІ В НЕДІЛЮ 16-го ВЕРЕСНЯ

Наче завершенням відпочинкового літнього сезону та започаткуванням осіннього сезону громадської праці буде великий осінній фестин, що його влаштовують Відділи Українського Народного Союзу на Союзівці, вакаційно-відпочинковій оселі УНСоюзу в Кетокильських горах біля містечка Керґонксон, вже в найближчу неділю, 16-го вересня. Союзові фестини, які відбуваються на цій оселі два рази річно від часу відкриття та передачі тієї оселі в користуванні нашої спільноти чотири роки тому, вже мають свою традицію та свою організацію і програмою зручно нав'язують до популярних перед другою світовою війною подібних імпрез-фестинів на західньо-українських землях і тим самим продовжують наші українські старокрайові традиції.

Недільний фестин буде справжньою всенародною імпрезою під вільним небом. — Попередить його цілий ряд імпрез уже в п'ятницю та в суботу ввечорі, бо деяка частина гостей заповіла свій приїзд на той час, а інші напевно прийдуть і без попереднього зголошення. Імпреза в неділю, як і всі дотеперішні подібні імпрези, почнеться з Богом, бо фестинова програма буде попереджена польовим Богослуженням, яке, за дозволом Високопреосвященного Владики Кир Амвросія Сенишина, Екзарха новоствореного Стемфордського екзархату, до якого належить Союзівка з уваги на її положення в нюйоркському стейті, відправить Всч. о. монсіньор Іван Стах із Стемфорду, відомий м. ін. зі своєї благодатної харитативної активности серед скитальців у поворожних роках в Европі. Сама фестинова програма почнеться після обіду о год. 2:30. В її мистецькій частині є виступи ансамблю (24 особи) і квартету бандуристів під проводом п. Романа Левицького та ряд інших атракцій. Все ж таки головну увагу звернено цим разом на саму фестинову програму, себто на всілякі товариські забави і розваги, що цим разом будуть зорганізовані нашими пластунами, на виховні цілі яких призначений і весь прибуток з тих розваг, що будуть подвійними на тлі прекрасної природи Союзівки, овіяної вже чаром близької осени. — Варто згадати, що Український Відділ „Голосу Америки" заповів висилку на фестин своїх представників з відповідною апаратурою, щоб зареєструвати деякі точки програми для передачі їх на Україну своїми радіовисильнями. — Управління Союзівки зі свого боку робить все можливе, щоб прийняти та пригостити навіть найбільшу кількість людей, якої очікує з уваги на атракційність імпрези та на добрі комунікаційні получення, тепер ще на багато поліпшені відсутністю звичайного в літніх місяцях автомобільного руху на дорогах. Поодинокі громади із стейтів Ню Йорк, Ню Джерзі, Коненктикат і Пенсильвенії, Ровд Айленд, Массачусетс та інших заповіли вже свій зорганізований приїзд і напевно приїде теж багато інших, яких манить гарна дорога та необмежені можливості відпочинку і розваги під час фестину на Союзівці.

Клюб „Веселка" на Союзівці, на площі перед яким відбуваються фестинові програми.

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays (Saturday and Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Acepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES.	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	5.25	Six months	5.25
На три місяці	2.75	Three months	2.75

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ВИБОРИ В МЕЙНІ

Мейн, „стейт соснових дерев" у Новій Англії, належить, разом із стейтами Алабама, Конектикат, дистрикт Колумбія, Джорджія, Кензас, Кентокі, Массачуссетс, Міссісіппі, Мізурі, Небраска, Ню Мексіко, Юта і Вермонт, до тих, які не відбувають своїх виборів разом з іншими стейтами у загальний „виборчий день" в перший вівторок після першого понеділка в листопаді. Відбуваючи вибори раніше, Мейн притягає ними до себе загальну увагу ще більше, ніж своїми туристичними та відпочинковими удогідненнями й можливостями. Віддавна бо існує переконання, що „як іде у виборах Мейн, так іде країна", хоч ця засада не завжди виправдується, зокрема в останніх двох десятках років, себто від 1936-го року, коли за Мейном в опозиції проти перевибору Рузвелта на другу каденцію пішов тільки Вермонт. А проте, вислід виборів у Мейні все ж є „показником можливостей" висліду загальних виборів.

Велику увагу та багато коментарів викликає, зокрема, вислід цьогорічних виборів у тому стейті, що відбулися минулого вівтірка. Справа бо в тому, що Мейн — традиційно республіканський, але перевибраний тепер знову демократичний губернатор Москі, що в 1954-му році вперше після 20-ти років перервав республіканську владу в столиці стейту, вийшов тепер „застрашаючою" для республіканців більшістю 59 відсотків голосів, монополь на яку мали виключно республіканці.

Правда, перемогу Москі приписується у великій мірі не його приналежності до Демократичної партії, як радше його особистим прикметам. Але перемога демократів на цьому не закінчується. Вони бо, демократи, здобули нові голоси і місця в стейтовій леґіслятурі, а крім того, проломили звичайно солідний досі бльок трьох республіканців до Конґресу, здобувши одне місце для себе.

Очевидно, що вислід виборів у Мейні викликав велике вдоволення серед демократів та деяке стурбування серед республіканців, головно на тлі загальних обставин та переконань. Республіканці бо і на останній своїй крайовій конвенції в Сан Франсіско, і при багатьох інших нагодах не приховували своєї певности в перемозі з уваги на кандидатуру президента Айзенгавера та його направду блискучий адміністраційний рекорд за три з половиною роки його каденції. Вислід виборів у Мейні, хоч і не має сьогодні первісного значення в тому розумінні, що за Мейном іде країна, все ж таки є поважною і своєчасною перестогою для республіканців, що у виборах ніколи не можна мати певности і що навіть маючи найкращий рекорд, не можна легковажити суперника, як не можна й передбачити настроїв виборців. Для демократів вибори в Мейні є поважною заохотою, хоч і для них вони не є жадною ґарантією.

Очевидно, що з висліду виборів у Мейні повинні витягнути відповідну науку і всі виборці в країні. Першою наукою з цього повинна бути постанова: голосувати, що в багатьох стейтах і округах вимагає попередньої реєстрації. Вибори бо в Мейні доказують, що справді кожний голос може перерішити вислід недалеких уже загальних виборів, отже важливо, щоб кожний голос був зарахований. Цю проблему знаменито з'ясував президент Айзенгавер на останній пресовій конференції, кажучи, що для нього найважливішою справою є, щоб виборці голосували, хоч би навіть голосували на користь його суперника, бо добровільне зречення з свободи голосування може бути першим кроком до втрати свободи взагалі. Це повинні пам'ятати всі, і хто має право голосувати, той має рівночасно обов'язок з того права скористати.

НОВИЙ СЕЗОН

Саме тепер, в розпалі передвиборчої кампанії, починається новий, післявакаційний сезон нашої громадської активности. Правда, цей сезон, як можна бачити з повідомлень та оголошень в пресі, обмежується ще переважно до осінніх пікніків та подібних розвагових імпрез, але вже треба подумати й відповідно підготовитись до звичайних наших організаційних, культурних і політичних акцій. У першу чергу необхідно поспішити з такими акціями та імпрезами, які дали б нагоду використати добру передвиборчу коньюнктуру для поширення української визвольної правди серед наших американських співгромадян, що можна досягнути нашою максимальною активністю в самих передвиборчих кампаніях обидвох партій.

Добрий початок в цій акції дав УККомітет висилкою своїх делеґатів на недавні крайові партійні конвенції. Бачимо теж, що поважно збільшились реальні можливості українського голосу в передвиборчих кампаніях Крайових Комітетів обидвох партій. Але всі ці можливості можуть бути використані в першу чергу на місцях, в поодиноких наших громадах та поодинокими нашими організаціями і людьми в тих громадах. Тому не занедбуймо нагоди, бо вона не завжди і не часто повторюється.

СВІТ ПРАЦІ І ВИБОРИ

В американських відносинах технічним терміном „лейбор" означається часто весь той світ праці, який охоплює не тільки працівників, але й працедавців, не тільки робітників, але й фабрикантів та підприємців. Американський соціяльно-економічний устрій не полягає в поділі народу на кляси та в боротьбі між клясами, а в клясовому солідаризмі і співпраці. Тому власне в країні найбільших мільйонерів і промислових маґнатів, якою є Америка, американські робітники користуються вищою життьовою стопою, аніж робітники в будь-якій іншій країні світу, ба навіть інші вищеплатні верстви чужих народів. Що більше, відомою прикметною рискою американських відносин є куди краща оплата кваліфікованих фабричних та взагалі фізичних робітників, включно з їх дуже „брудною" працею, аніж бюрових службовців, шкільних учителів чи навіть університетських професорів. І тому й соціялізм не має найменшого зрозуміння в Америці, а комунізм є тут ідеологією хіба дійсно тільки для одиниць посеред 170 мільйонів населення, і, зрештою, є він тільки поняттям чужинецької аґентури.

Ця соціяльна структура американського громадянства, поруч із демократичним кліматом, в якому кожна людина почуває себе сувереном своєї волі й інстинктовно бориться проти накидування їй будь-ким будь-якої думки, допомагає також зрозуміти те типово американське явище, що в усіх політичних виборах в Америці нема між виборцями клясових чи станових ліній поділу. Так само, як найбільші багатії є в обох партіях, як в обох партіях є люди всіх можливих віровизнань та всякого національного походження, так само за кожний список, чи то демократичний чи республіканський, голосує кожний так, як йому диктує його власне переконання, без найменшої уваги на становище його зверхника, чи голови будь-якої організації, до якої даний громадянин належить. І тому, мабуть, треба признати рацію висловові віце-президента Ричарда Ніксона, що в найближчих виборах рішатиме не те, як голосували юнійні провідники на Екзекутивній Раді об'єднаних централь Американської Федерації Праці (АФЛ) і Конґресу Індустріяльних Організацій (КІО) у Форест Парку, в стейті Пенсилвенії, 28 серпня ц. р., але як голосуватимуть маси робітників 6 листопада 1956 року, в день президентських виборів. На згаданому зібранні юнійних керівників більшістю 17 голосів проти 5 рішено підтримати демократичних кандидатів Адлея Стівенсона й Їстеса Кіфовера. Палкі цілоденні наради, явна опозиція 5-х великих юній і факт, що й у минулих виборах окремі ще тоді АФЛ і КІО заявились були також за демократичною кандидатурою, проте переможцем вийшов республіканський кандидат, у великій мірі завдяки і робітничим голосам, усе це разом вказує на суверенну думку і дію американського робітника, коли йде про його участь в політичному житті. Зрештою, і самі юнійні керівники, які заявились були за демократичним списком, поспішили зазначити, що вони не думають обмежувати свободу юнійних членів, а їх рішення має характер тільки рекомендації за їхнім особистим переконанням.

Усе ж, у зв'язку з становищем, що його зайняла Екзекутивна Рада юнійних централь, знову зактуалізувалось в пресі питання, чи робітничі юнії не стануть в Америці тією третьою політичною силою, яка оформиться в окрему політичну партію. А проте, це питання існує тільки в теорії. Його підсовують відносини в Англії, де робітничий рух, оформлений в юніях, політично викристалізувався в Партії Праці. Однак, американські відносини грубо різняться від англійських. І може власне англійський приклад не заохочує американських юнійних керівників накладати на робітничий суто професійний рух партійно-політичних шорів. Адже за урядування Партії Праці в Англії тамошнє робітництво далеко не здобуло більшого добробуту, а коли за того урядування деякі ділянки англійського народного господарства знаціоналізовано (наприклад, комунікаційні засоби), то це не зліквідувало спорів за платні й умовини праці, а тільки пересунуло їх від приватних власників до державної адміністрації. Очевидно, окремі керівники робітничого руху в Америці, маючи особисті нахили чи амбіції, можуть зактивізуватись в партійно-політичному житті (дехто, напр., передбачає кандидатуру Волтера П. Рутера на демократичному списку в президентських виборах 1960 р.). Але питання „третьої партії", якою стала б „робітнича партія" в Америці, так само тепер неактуальне і нелогічне, як було до цього часу.

Маса американського робітництва була по стороні Демократичної партії в 1930-х роках, коли за час республіканської адміністрації прийшло було до страхітливої депресії, а демократична адміністрація ввела цілу низку радикальних соціяльних реформ. Сіра людина не вглиблювалась в економічні, посередні й безпосередні причини тодішнього господарського заломання, ані в те, хто й коли приготовив зарадчі заходи. Тому її симпатії були по боці демократів, і це частинно грає ролю по нинішній день. Оборонці теперішньої республіканської адміністрації орудують передусім арґументом, що за останніх три з половиною роки не тільки не поменшено робітничих прав, але навпаки, робітники здобули собі, при прихильній чи хоч би тільки невтральній поставі уряду, цілу низку нових привілеїв. Республіканці твердять, що за останні три роки урядування президента Трумана було на 58% більше страйків в Америці, аніж за три перші роки урядування през. Айзенгавера, і що през. Труман скористався десять разів з закону Тефта-Гартлі про право уряду встановити примусовий 80-денний період для переговорів між працедавцями і робітниками, а през. Айзенгавер — тільки двічі. Щождо того закону, то відомо, що в минулих виборах робітничі діячі на спілку з демократичними діячами дуже гостро поборювали його, б'ючи головно по пок. сенаторові Робертові Тефтові, авторові того закону. Сен. Тефт, званий „містером республіканцем", був утотожнюваний з політикою, проти якої солідарно виступали юнії. Д. Д. Айзенгавер обіцяв був у своїй виборчій кампанії, що той закон буде змодифікований. До цього часу цього не сталося, але обидві партії, і демократи і республіканці, одні одним закидають, що загаяння цієї справи в Конгресі — це їхня вина. А втім, фактом є, що тепер говориться про закон Тефта-Гартлі менше, як говорилось чотири роки тому, може власне тому, що він не перешкодив юніям здобути для робітників нові поважні практичні користі та користати робітникам із загальної високої коньюнктури в ділянці продукції і праці.

Юнійна верхівка в Америці назагал демократична. Але вона теж не перечить політиці теперішнього секретаря праці Джеймса Мічелла звозити спори між працедавцями і працівниками до нижчого рівня, до терену льокальних юній, а не роздувати їх до крайового маштабу і вплутувати юнійні централі. Юнійні керівники в ЗДА — люди практичні, реально думаючі, а не доктринери. І тому так мало чується в ЗДА про соціяльні доктрини. Рішають живі люди з їх живою думкою, незалежною від доктрин, і рішає життьова практика. Вона — неписана — в Америці краща, як позаамериканські писані доктрини.

„КРИВДА РОСІЙСЬКОГО НАРОДУ" — ОЧИМА ТОЙНБІ

Буенос Айрес, Аргентина.

Коли „Свобода" вже вдруге за пів року присвятила статтю поглядам Арнольда Тойнбі на східньоевропейську історію (ч. 104 з 2 червня), то в цьому не має пересади, — Тойнбі на це заслуговує.

Науковим рівнем? Не знаю — залишаю це питання фахівцям. Але не треба бути фахівцем, щоб оцінити вплив цього модного англійського історика. Ось переді мною „Природне право" Меснера — основна праця на 950 сторінок. У ній наведено опінії Тойнбі 9 разів. Поважний науковець може з ними погоджуватися або ні — але не може пройти побіч них мовчки. У бібліотеці тутешнього філософічного факультету історія Тойнбі, дармащо розмірно недавно видана по-еспанськи, має сильно витерту обгортку: так і видно, що не почиває багато на полиці. Бо коли студент чи студентка хоче блиснути знанням світової історії, напевно не шукатиме його у ґрандіозних виданнях типу Онкена. І коротке воно, і легко писане, і приправлене на сьогоднішній, приступно - філософічний смак. Тому й не може бути для нас байдуже, що пише Тойнбі про частину світу, в якій лежить наша батьківщина — у якому напрямі формує світову опінію.

Щоб пізнати погляди Тойнбі в тому напрямі, не вистане прочитати його „Студію історії": треба познайомитися теж з деякими есеями та статтями. Ось у збірці „Цивілізація, виставлена на пробу" (перше англійське видання 1947 року) зустрічаємо …ювший есей про „візантійську спадщину Росії". Ця тема мабуть ближче зацікавила його, бо вернувся до неї вдруге у праці, яку ми знайшли в порторіканському журналі „Ля Торре".

„Нам, людям Заходу, здається, — пише Тойнбі, — що Росія грізний наїзник: у 18 сторіччі забрала вона більшу частину Польщі, опісля і Фінляндію, врешті після другої світової війни виступає як „архіагресор". Але з російського погляду виходить навпаки: росіяни вважають себе за постійну жертву західньої агресивности. По чийому боці правда? „З ширшої історичної перспективи хто знає, чи російське становище не правдане у більшому ступні, ніж виглядає на перший погляд. Безсторонній обсерватор — якщо такого можна знайти — ствердив би, що російські перемоги над Швецією і Польщею у 18 сторіччі були лише протинаступами; і що територіяльні набутки того часу противажать територіяльні втрати, як перед 18 сторіччям так і опісля".

Почалося — мовляв — від того, що західнє християнство, поширене на Північ, розбудило варягів і пхнуло їх до експансії на Південь і на Схід. Вони з'явилися на західньому обрію Росії, як у пізніших сторіччях шведи. Із здивуванням довідуємося, що нормани — носії західньоевропейської експансії проти Сходу: адже пригадуємо собі, що норманська експансія була звернена і на Захід, і що там вона була куди жорстокіша. Вчилися ми колись про криваве плюндрування західньоевропейських побереж вікінгами; на старовинному гобелені з 11 сторіччя бачимо, як нормани, що під проводом Вільгельма Завойовника здобули Англію, насаджують на мечі немовлят. З другого боку вчилися ми, що варяги зорганізували Київську державу (як вважають норманісти) чи пак, що та держава завдячує свій ріст варязьким наємним дружинам (як твердять антинорманісти). Вчилися ми теж, що варяги прийшли до нас як погани і щойно в Києві охрестилися. Але Тойнбі про те, мабуть, не чував.

„У 15 сторіччі — продовжує Тойнбі — литовці й поляки здобувають більшу частину первісно російських земель — майже всю Білорусь та Україну. Галичину — первісно російську землю, заграбану поляками у 14 сторіччі — привернула Росія щойно під кінець війни 1939-1945 рр. Таким чином той простір відірвано від російського православного християнства і прилучено до західнього християнства".

„У 17 сторіччі поляки дійшли аж до Москви — росіяни прогнали їх відтіля лише завдяки велетенському зусиллю. Опісля прийшов Наполеон, німці 1918 року, опісля британські, французькі, американські та японські десанти в рамах протибольшевицької інтервенції, вкінці гітлерівська інвазія. Шведи відтяли Росію від Балтики, анектуючи східнє добережжя того моря, аж до польської границі".

Що Тойнбі не відрізнює Руси від Росії, мусимо йому вибачити, бо, на жаль, те баламутство загально поширене у західній літературі. Але, крім того, зустрічаємо у нього безліч неточностей, які легко було йому спростувати на основі якогонебудь підручника історії.

З усіх вичислених походів на Москву, хіба Гітлерів мав імперіялістичний характер. Наполеон здобув Москву так само, як перед тим здобув майже всі столиці европейського континенту: нічого не вказувало на те, що думав анектувати далеку, безкраю Росію — так, як анектував, наприклад, Голляндію, Бельгію, частинно Німеччину, Італію і Австрію. Захоплення поляками (з козацькою поміччю) Москви відбулося у висліді інтервенції при обсаді московського престолу, без ніяких справді імперіялістичних тенденцій, подібних до пізніших російських відносно Польщі. Швеція не відібрала Росії балтійського побережжя, бо те побережжя не належало до Росії до Петра Великого; Польща і опісля Швеція здобули Балтію, заселену естонцями й латишами, державно зорганізовану німецькими хрестоносцями. А вже зовсім дивно дошукуватися протиросійського вістря у протибольшевицьких інтервенціях антантських великодержав, які явно й славно йшли під єдинонеділимськими кличами; українському читачеві не треба пригадувати, що лише завдяки британській зброї міг Денікін поневолити північних кавказців, козаків, вдарити на праве крило українських військ під Києвом; що французький десант відкинув нас від наших пристаней, втискаючи у „чотирикутник смерти"; що американська дипломатія послідовно боронила засади непорушности російської державної території (за вийнятком етнічної Польщі, Фінляндії та Вірменії), яку зрештою ще Вилсон запевнив в одній із 14-ох точок.

Це — речі, які Тойнбі повинен пригадувати собі, як сучасник тих подій. Коли ж йде про анексію частини „Росії" литовцями у 14 сторіччі, то міг він легко довідатися — навіть від якогонебудь російського історика, перекладеного на одну з світових мов, — що Литва дістала Волинь у спадщину, а Наддніпрянщину й Поділля звільнила від татар; що на зрушених литовських великих князів гляділи сучасники як на автохтонних „збирачів руських земель", які у тому відношенні не різнилися від московських рюриковичів.

Кінець-кінцем то все речі не нові. Тямимо, що в подібний спосіб виправдувано інші аґресії, — мовляв, — італійці зайняли Абесинію лише реаґуючи на абесинську аґресію під Уаль-Уаль; японська окупація Манджурії була проведена в рамах поліційної акції проти манджурських опришків; і росіяни, мовляв, нікого ніколи не атакували, лише все боронилися, віддзискували втрачене, що найбільше деколи займали оборонні позиції (наприклад, у Калінінґраді) проти майбутніх аґресій. Не дивує нас і те, що такі речі приймають поважно люди, які не мають обов'язку знати середньовічної історії далеких країн, завданням яких не є дошукуватися історичної правди, а лише шукати арґументації для практичних об'єктивів наміченої ними зовнішньої політики. Зате дивує нас, коли такі речі пише Арнольд Тойнбі, професор всесвітньої історії лондонського університету та директор студій Королівського Інституту Міжна-

(Закінчення на стор. 3-ій)

Юрій Таркович

ДОЛЯ 40,000,000 МУСУЛЬМАН В СССР

За невтральними статистичними даними, в СССР є коло 40 мільйонів мусульман, що в основному складаються з таких національностей: народи Туркестану (Центральної Азії, між Каспійським морем і Західнім Китаєм) — казахи, узбеки, туркмени, киргизи і таджики. Далі йдуть народи Кавказу: грузини, вірмени, азербайджанці та декілька племен Північного Кавказу і, врешті, татари і башкири з Поволжя.

Совєти дуже добре знають про величезну потенціяльну силу мусульманських народів і тому різними способами намагалися й намагаються їх ослабити. В першу чергу це було роз'єднання найпотужнішої з них сили, тобто Туркестану, на п'ять окремих республік. В останніх роках Москва посилено заселює частину Туркестану (Казахстан) росіянами і навіть українцями, щоб підірвати потенціяльну силу місцевого казахського населення і рівночасно ослабити вічно небезпечну силу України.

Московська політика ослаблювання мусульманського світу провадиться й іншими способами. Це, в першу чергу, удари по релігії — цьому найчутливішому місці кожного мусульмана без огляду на національність. Ще в 1937 році московські можновладці закрили й пограбували в Туркестані 14.000 мечетів і теологічних шкіл, в Татаро-Башкирії — 7.000 і на Кавказі — 4.000. В школах, пресі, радіо ведеться шалена антіслямська кампанія, а рівночасно з тим проводиться розселювання мусульман. В Татаро-Башкирській республіці поселено на постійне мешкання стільки росіян, що вже сьогодні в цій республіці місцеве татаро-башкирське населення начислює менше як 50%. Мусульманські народи завжди користувалися арабською абеткою, але в ході денаціоналізації, в 30-их роках замінено її латинкою, а в 1941 році — запроваджено кирилицю.

А проте, назовні Совєти виступають під маскою великого приятеля мусульманських народів, передусім арабських країн, обіцяючи їм усе, якщо вони стануть на послугах Москви і підуть проти західніх країн. Заходи Шепілова в країнах Близького Сходу відомі, також відомі большевицькі спроби під'юджувати арабський націоналізм проти Ізраїлю з метою довести до війни на цьому терені. Там большевики виступають під гаслом: сильний іслям, а за ним — Москва! Кожного року з Совєтського Союзу відбувається велике паломництво до Мекки, де збирається понад пів-мільйона мусульман із усього світу. Совєтські „паломники", випробувані пропаґандисти, виступають під плащиком вірних мусульман. Але мусульманська громада в Західній Европі, що має свій осередок в Мюнхені і начислює 2.800 членів, також не спить і цього року уже вдруге вислала своїх делеґатів до Мекки, щоб протидіяли впливам большевицьких пропаґандистів.

Ми мали нагоду розмовляти із двома мусульманами, що цього року в липні відвідали Мекку і зустрілися там із совєтською пропаґандивною делеґацією. Це пп. Зунун (туркестанець) і Султан (татарин з Уфи). Обидва вони нові втікачі із Совєтського Союзу. За їхнім свідченням совєтська „мусульманська" делеґація, що приїжджала цього року до Мекки, розвинула там жваву діяльність. Совєтські делеґати зустрічалися з паломницькими делеґаціями арабських країн, вели серед них пропаґанду про „абсолютну свободу" для мусульман в СССР і запевняли, що „ми завжди проти визиску ісламських країн західніми капіталістами". Коли шофер-араб підвіз до готелю совєтську делеґацію, то на запит одного члена делеґації, скільки шоферові заплатити, голова совєтської делеґації голосно відповів: „В три рази більше, як шофер хоче. Для трудящих ніколи нічого не забагато".

Це — лише один з численних прикладів демагогічної поведінки совєтських „паломників".

НАУКОВЕ Т-ВО ІМ. ШЕВЧЕНКА

У СТОРІЧЧЯ НАРОДИН ІВАНА ФРАНКА

Збірник праць і статтей, приготованих на Наукову Конференцію 12 і 13-го травня 1956.

(74)

Вол. Дорошенко

СТРАДНИЦЬКИЙ ШЛЯХ ІВАНА ФРАНКА

В цій хвилі став синіти, завернув очима, відкрив і замкнув, і ще раз відкрив. Хвилю дивився і замкнув навіки. Була година четверта пополудні."[29] 28 травня 1916 року.

А ось як описує Франка, як він лежав на смертній постелі, пані Ольга Роздольська, дружина його приятеля, проф. Иосипа Роздольського, що разом із п. Оленою Гнатюковою, дружиною секретаря НТШ, Володимира Гнатюка, теж Франкового приятеля, удалася була до його хати, почувши про його смерть.

„Покійний лежав на ліжку, прикритий старенькім подертим простиралом, з-під якого просвічувало вкрите синіми плямами голе тіло крізь одну більшу діру, яку ми зараз же закрили квітками (що їх із собою принесли — В. Д.). Обличчя Франкове було жовте, як віск, але з виразом спокою.[30]

Пані Роздольська згадує, що відвідав Покійного й його приятель, д-р Біґельайзен, який був учителем польської літератури в українській академічній гімназії.

В клясі звернувся Біґельайзен до своїх учнів, щоб пішли до хати Покійного й подивилися, як лежить найбільший поет галицької України, „taki biedny, jak cały wasz naród. Idzcie, idzcie, abyście zapamiętali sobie do końca swego zycia oblicze tego wielkiego człowieka!" (Там же).

31-го травня поховано Франка на Личаківському кладовищі. Українське громадянство справило великому Каменяреві величавий похорон, яким зайнялося Наукове Товариство ім. Шевченка.

Домовину з дому жалоби й на кладовищі несли на своїх плечах Українські Січові Стрільці. Співало багато хорів.

Була сила-силенна люду. Начислювали яких 10 тисяч присутніх. Але й тут не обійшлося без прикрощів, без останнього, так би мовити, удару. Церковна влада не хотіла була взагалі дозволити на участь духовенства в похороні автора „Панських жартів" і „Мойсея", а врешті згодилася, щоб його ховав тільки один священик. І, як на глум був це саме москвофіл, о. Ґурґула, один із могіканів того табору, що його Франко так завзято поборював усе своє життя.

Не було тоді у Львові великого Митрополита Андрея, що перебував у московській неволі. Будь він, то, очевидно, було б зовсім інакше.

Як бачимо з цього огляду Франкового життя, доля не щадила йому своїх ударів від дитинства аж до самої смерти.

Отож, оцінюючи його працю, конче мусимо брати під увагу його страдницьке життя. Тоді його заслуга для рідного письменства й України стануть перед нами в іще більшій величі.

(Кінець)

[29] Див. Пам'яти Івана Франка. Видання Союзу Визволення України, Віден…

[30] „Наші Дні", Львів, р. I, ч. 6, травень 1942, ст. 2.

І НЕ ПОДУМАЙ, ЩО ЗАБУВ...

І не подумай,
що забув про тебе
(Ожина в полі,
поїзди і сміх...)
І знов пливе
низьке, спокійне небо
Над сідуватим
кольором доріг.

Виходять знову
грізні ескадрони,
Дзвенять вуздечки,
хилиться ковил.
За нами вечір
мрійно захолоне,
Проливши меду
з золотих барил.

Бери ж подруг
і вийди не самітня,
Щоб день розквіт
і гомін слів живих,
Щоб я відчув
гарячий подих квітня
У вересневих
ночах грозових.

А. МАЛИШКО

Юліян Бескид

РИБАЛКИ НА ЧОРНОМУ ЛЯБЕРІ

Із циклу: Мої приятелі-рибалки)

Психологічно або, якби хтось волів, філософічно всіляко можна думати про тих „волокитів" з патиками в руках, з кошиками за плечем та з повно навантаженими чудернацьким приладдям кишенями.

Отож і той панок з якогось великого міста заїхав у село Коропуж, а може це було в Судовій Вишні, і тут серед села була велика калабаня. Ходить і бродить, заклавши зелені окуляри на ніс, той добродій вздовж калабані, вудку держить готову до рибальчення і не знає, чи не певен — з якої ноти зачати своє ремесло. І трапилося, що саме тою стежкою надійшов наш питомий галицький дядько; йде собі легко, як той гусак попереду стада гусей, одну штанку з білих копійних споднів закотивши під коліно, а друга по землі теленькає; люльку курить і прутиком на пасовище гуси підганяє.

А є риба тут? — питається добродій, що його авто недалеко стоїть.

Но, — глипнув дядько з-під чола, — а де ж би поділася . . . — І погнав свої гуси далі.

До пізнього вечора нипав той панок з великого міста в калабані та ловив рибу. З усіх берегів підходив і всяку всячину накидав, підкидав, пробуючи й випробовуючи своє рибальське знаб'я.

— Нема риби, — якби з легким докором мовив він до того самого господаря, що вертався з своїми гусьми додому вечором.

— Но, — пристанув дядько на доріжці, вийняв люльку з губи та й каже: — А де ж би взялася? . .

Те саме зводиться до того поліщука Климка, що йшов лапати великі окуні не сітями, а лише підривкою з лози. Полісся напричуд багате в усяку рибу, зокрема у великі окуні та соми. — І цих сомів не лапали ми вудками, лише мій побратим Климко змайстрував дерев'яні калатала, якими ми під ніч приманювали великих сомів до берега крипи (на взір індійського каяу — з дерева видавбаний човен).

— М'ясо з сома добре й добре платиться. Але на цих плавнях б'ються столярі, — сміявся Климко та пересипав срібні з жмені до жмені.

А плавні — це білі мішечки, один повздовжний, один круглий, внутрі організму риби, якими інстинктовно риба регулює в своїх —плиганнях у глибину або ближче дзеркала води.

При іншій констеляції, як сьогоднішня, — це прекрасне Полісся та його люди — один з великих жемчугів у вінку нашого рідного багатства природи — треба лише зв'язати його зі світом туристичними дорогами, розреклямувати, в дечому врегулювати і, як мені завжди мовив, коли ми вдвох з Климком мандрували водяними шляхами крізь ліси комишини, чагарників, сітнику та водяної трощі — треба кохати природу й любити її, як рідну матір, бо близькі до природи люди далеко кращі й тілом і душею, як у містах.

Знов же того кремезного діда з-над ріки Дону звали ми Панасом Олійниченком.

Отож була якась таємна радість, що очам давала рясні сльози та гортанка завмирала й не могли родитися слова — „Шоломом у Доні пили воду лицарі Святополка, Святослава, Ігоря . . ."

Цей дід-козарлюга одною рукою міг мене вхопити за обшивку та звалити з ніг.

— Панасе, — питаюсь рибалки, — як би так сіті сотворити . . . Що теж є в цій славній на всю нашу історію річці?

— Напам'ять знаю, — прекрасною літературною мовою, майже співучо, мовить дідище, добряга, прямо з очей добро родиться, на вусатому обличчі погода в його, якби від самого Спаса Ізбавителя.

— Все ж ти, сину, мені мусиш багато оповідати про тамті кінці, — Панок стояв у широкому човні та під захід сонця руку видовжив, — оцеї нашої славної, преславної, княжої України.

Весло чуть-чуть доторкалось плеса води, човен рівно біг під струю й не бився чубом у білі гриви переливків.

— Люди які, обичаї їх та їх предків? Яка зима, чи літо багате й осінь чи золота?

Гляділи ми один одному в очі й питання родилися, чергувалися, доповнювались і зв'язувалися та зливалися в одне звено, в одне мереживо, що зветься — наша велика батьківщина.

Ніяк і ніяк не можу пригадати собі, як той славетний з Дону рибалка Панас застелював колом сітяну загороду майже поперек широкої ріки.

— Боже наш милий, — сплеснув я в руки, коли побачив, що ділось у сітях, коли Панас почав змотувати й тягнути сіті до човна.

Як найбільші дворучні праники, що наші мами білять над струмочками до сонця льняне полотно, такі риби в сітяних загородах.

— Біла, золота й всяка сріблом цяткана риба. Чумацького воза треба . . .

— Ось життя, — на часок пристанув у своїй праці той великий нащадок Донської землі, широко розпростер свою праву долоню, наче з білої книги читав би й з притиском мені мовив: — Одне треба, — Бога мати в серці, до людей бути справедливим, уміти пробачати й самому ніякого зла не чинити.

— А ці підусти табунами посилає нам під першу весну щороку наше Козацьке море . . .

— Теж таке саменьке чудо, що не зійдеться гора з горою. Але людина з людиною . . .

*

— Діду Панасе, з далекої чужини посилаю Тобі щирий український привіт! Не знаю, вже давно не мав я вістки від Тебе, старий і славний козарлюго, чи далі бродиш, як колись ми вдвох, закотивши штанки під коліно, рукави сорочки вище ліктів та йдеш над свої рідні кручі й золото виймаєш з тої княжої ріки. То ж це рай на землі; сиві пасма дідового волосся, як у апостола чи якого святця, який землею українською йде та сіє водам усяке багатство. А очі в тої —праведної людини, кожніську думку, як з найкращого дзеркала, можна читати прямо з його душі. На довгу дорогу життя передав мені той сивоволосий старик мудрість, що дзеркало душі людини — це його очі . . .

Хто хоче, хай вірить; хто ж сумнівається, хай стане перед справжнім дзеркалом і сміливо, без страху прямо в свої подивиться очі.

З далеких хлібних степів віяло прохолодою, вітерець м'який, мов мамина тепла рука, не куйовдив кучерів над високим дідовим чолом. Наш човник тоді стояв на чорнозеленій вереті ріки. Дід мовчав і тільки деколи рукою простягав і вказівним пальцем вів мої очі в той бік ріки, де карась плигнув вісімкою над плесом і знов занурився глибоко в своїх таємних сховищах. Сонце, ген далеко на моїй вужчій батьківщині сідало за верхівками срібних смерік, і Панасові кучері озолочувались від того заходячого на нашій багатій Україні — сонечка.

— Братіку — наче спросоння мовить старий рибалка Панас, — легко розстейлюймо сітяну запору.

— Риба підходить до місяця . . . (Далі буде)

Д-р Семен Демидчук

СТАБІЛІЗАЦІЯ КУРСІВ УКРАЇНОЗНАВСТВА

Людина, що дбає за поступ людства, має в першу чергу на увазі виховання молодого покоління, яке не тільки перебрало б на себе дотеперішні осяги, але й подбало за нові. Батько - мати українці чи українського роду мають подбати за краще виховання своїх дітей, якщо вони хочуть, щоб українське плем'я сповнило своє завдання в тому вселюдському поступі.

З бажання закріпити силу українського елементу в Вільному Світі, повстали в Америці, як у Канаді, так і в Стейтах, школи й курси українознавства. Саме недавно закінчився на Союзівці Третій Курс Українознавства, влаштований старанням Українського Народного Союзу й тому трапляється нагода основніше над ними призадуматися.

Як колишній рідношкільник в Старому Краю, як кількаразовий учитель в Новому Світі і як батько чотирьох дітей, я цікавився цими курсами, ще заки їх відкрито в Стейтах, висилаючи свою старшу доньку на Курс Українознавства до Виннипеґу в 1946 р. На Перший Курс Українознавства на Союзівці в 1954 р. я вислав свою молодшу доньку і самий був приявний на його закінченні. Я взяв участь у відкритті Другого Курсу в 1955 р., а на запрошення управи Третього Курсу перед його закінченням я виголосив лекцію на тему: „Еволюція українознавства в Америці". Очевидно, що при таких нагодах я завжди збирав інформації від учителів про поступ в науці і навчанні студентів, а крім того пильно спостерігав поведінку учнів і вислід спільних змагань: студентів і вчителів.

На підставі сказаного, я можу ствердити, що ми, як українська спільнота в Америці, найшли те, чого не могли знайти наші піонерські попередники у своїх виховно - патріотичних змаганнях і спробах. Аж нашому українсько - американському поколінню вдалося потрапити на спосіб сполучити українську традицію з українсько - американським ідеалом, як теж повести виховне діло на природних засадах: „в здоровому тілі здорова душа".

Ширше вияснення застосування згаданих засад можуть подати панове учителі-педагоги, що вже три роки працюють над розвитком ума й духа й шукають відповідної розваги для студентів на чолі чудової природи.

Я хочу звернути увагу на потребу стабілізації дотеперішніх курсів, як громадського чинника в наших змаганнях утривалити українську традицію в Америці на якнайдовший час.

Невелика кількість учнів на дотеперішніх курсах — пересічно по 25 молоді — не повинна бути перешкодою в плянуванні. Навпаки, повинна бути заохотою, щоб цю справу поширити і поглибити, бо це щойно творяться зав'язки кадри молодого українсько - американського покоління, на яких можна базувати нашу суспільно-політичну силу на американському суходолі.

Плян стабілізації представляю собі так: Скласти програму навчання на курсах так, щоб вона охоплювала цілість української і українсько - американської традиції. Тому треба сумлінно взяти до уваги всі складові елементи того, що можна б назвати „українською спадщиною в Америці". Навіть побіжний перегляд дотеперішніх осягів української спільноти в Америці викаже немалі успіхи нашої збірної праці від заснування першої української церкви, перших українських братств, українських шкіл, українських народних домів і т. п. установ. Якщо передумати ті успіхи, можна прийти до висновку, що недаремні були труди й жертви наших піонерів.

Дальше заключення таке, що нема причини сумніватися про майбутній успіх змагань для утривалення української культурної спадщини. З цього повинно прийти рішення: Розбудувати курси українознавства на творенні ступнів так, як творяться ступні чи кляси в школах: від одної до двох-трьох-чотирьох і т. п., без уваги на те, кілько учнів чи студентів буде на якомусь ступні. Якщо вийдемо з заложення, що для освідомлення навіть одного майбутнього провідного члена українсько - американської спільноти варта присвятити час і працю, то стане нам ясно, чому не так кількість, як радше якість кандидатів на курсах буде підставою їхнього організування й утривалення.

Коли курсанти після покінченого курсу роз'їздяться домів, вони повинні бути зареєстровані управою курсів як члени вишколення українських працівників, на яких можна буде рахувати при всяких українських змаганнях в майбутності. Крім того треба втримувати родовід випускників, як це роблять „Сини Американської Революції" або „Дочки Американської Революції", — тобто організацій, що пригадкою на діла своїх предків вважають себе носіями американського патріотизму.

Розсипання одночасного українського покоління по цілому світі становить епоху в житті українського народу, яка повинна дати поштовх до пляномірного зберігання українського елементу всюди, в першу чергу у вільній Америці.

Випускники Курсів Українознавства повинні вже наступного року, при кінці Четвертого Курсу, влаштувати свій з'їзд, в роді реюніонів різнородних американських високих шкіл. Тим часом управа Курсів матиме спроможність скласти програму і пред'явити її з'їздові до дискусії і затвердження. Тоді теж прийде час на заснування організації випускників, які кожного року, при замкненні нових курсів, могли б з'їздитися для перебрання нового нарибку і для відсвіження своїх сил у змаганні до всебічної активности української громади в великому американському світі.

З уваги на великий засяг праці, її треба зачати вже тепер . . .

Бруклин, Н. Й., дня 30 серпня 1956

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Дітройт, Міш.

Літній сезон у „Діброві" в повному ході.

Мальовнича і буйна природою оселя „Діброва" має кожної неділі масу відвідувачів. Дехто приїжджає вже в суботу, щоб якнайдовше втягати в себе бальзамічне повітря, таке різне від того, що в Дітройті. Кільканадцять родин провело свої відпустки в будинках і невикінчених ще навіть бараках, або просто в шатрах. Виявилось, що одинока ще недавно українська оселя — католицька на Понтіяку — не вистачала б уже для чисельно побільшеної української громади Дітройту. Обі оселі тішаться тепер великою фреквенцією, а під час парохіяльного пікніку 29 липня 1956 був на катол. фармі такий здвиг народу, що не було де вже „паркувати", хоч у цьому ж дні в „Діброві" було теж чимало осіб.

Надзвичайні Загальні Збори оселі „Діброва", які відбулись 11 серпня ц. р. зайнялись головно зміною статуту. Збори ствердили черговий поступ у загосподаренні оселі під новою управою. Розглядано м. і. справу дальшого продажу парцель і вирішено після довгої і цікавої дискусії піднести ціни парцель від 16-го вересня 1956 для нових покупців до висоти цін, які є на ринку. Тепер ціни парцель у „Діброві" є на 50% нижчі від ринкових цін. Рішено продавати теж і нечленам. В останньому тижні продано 6 парцель, а 7 є в процесі оформлювання.

Молодь у літніх таборах.

Одна з важливих ланок роботи „Пласту" — літнє таборування — покінчилось цього року теж з великим успіхом. Дівчата і хлопці пробули в таборі по 3 тижні, новачки і новаки в будинках, новачки і юнаки в шатрах. Новачок було 20. Командувала ними сен. Іванка Кучер з поміччю сестричок: ст. пласт. Уляни Вігус (Торонто) і юначок Лідії Лебедович і Тані Рогатинської. Юначок було 40. Командувала ними сен. Дарія Бойчук, а інструкторкою була сен. Тоня Горохович (Торонто). В булаві були: ст. пл. Евг. Юрків і пис. Віра Зубальська. Інструктором спорту і легкої атлетики був Юрій Бойчук. — Новаків було 20. Ними командував ст. пл. Тарас Когут і 6 братчиків. Юнаків було 12, ними командував юн. Мих. Григорчук. Нагляд мали кошовий ст. пл. Андрушко і зв'язковий ст. пл. Е. Михалович.

На терені пластового табору, відмежованого від загально-доступної оселі „Діброва", була виконана з лісового матеріялу пластична карта України. На ній були відмічені області, ліси, гори, ріки, наземні продукти і підземні мінеральні та інші багатства. Табір проходив цього року власне під знаком пізнавання областей топографії природних багатств України. Це входило теж у тематику ватр, поруч проблематики суто-пластової і важних національних подій.

Табір відсвяткував 75-річчя основоположника „Пласту" д-ра Ол. Тисовського гутіркою на тему його життя і святковою ватрою.

Варто відмітити окремий курс, який відбувся для новацьких виховників, а який вела сен. Леся Храплива. Були на ньому хлопці і дівчата в числі 25 осіб не тільки з Митроп. Дітройту, але теж із Клівленду, Шикаґо і Рочестеру. Практичні і теоретичні зайняття тривали 1 тиждень.

Користаючи з приявности Лесі Храпливої, молодої поетки, і відомої письменниці С. Парфанович, яка в той час була теж у „Діброві", влаштовано для таборуючої молоді „Літературну Годину", де прочитано деякі твори згаданих письменниць ними самими або пластовою молоддю. Вступне слово сказав обозний М. Важанський.

Богослужби в лісі „Діброви" відбувались кожної неділі, завдяки доброзичливості пароха Дітройт — захід о. Кнапа. На закінчення табору новачки і юначки відбули сповідь і прийняли св. Причастя.

В один час таборували у в'їздовій частині „Діброви" також сумівці, в будинку, де мин. року були пластуни. Їхнє таборування тривало 2 тижні (хлопці і дівчата 8—12 року життя) і було їх коло 30. На одну ватру „Пласт-у" був теж запрошений „СУМА" і вона проведена була спільно. Це треба вважати добрим об'явом.

„Українська Хроніка" в тижневику „Ди Сітізен" більше не появляється.

„Свобода" колись занотувала появу українського відділу в англомовному тижневику, який появляється в Гемтреміку (Дітройт, 12). Не був він великий, бо займав одну шпальту або й менше, але читачі українського походження находили в ньому чимало цікавих інформацій про організаційне і культурне українське життя в місті з відповідним насвітленням. Цю хроніку провадив д-р О. Марітчак і появлялась вона більш року, бо від 5 травня 1955 до 19 липня 1956. Брак цієї хроніки відчувають тепер читачі - українці досить болючо, тимбільш, що польська хроніка в польській мові як появлялась, так і появляється далі в значно обширнішім об'ємі під редакцією п. Константиновича. Крім того польське громадянство, інформоване є і в англійській мові численними нотатками і статтями. Причина спинення хроніки в українській мові невідома і різно її собі коментують. Те, що в списку співробітників у газеті прізвище д-ра Марітчака далі фігурує в характері „юкрайнієн едітора" дозволяє сподіватись, що Гемтремк Паблік Ко., як видавець тижневика „Ди Сітізен" чи його гол. редактор п. Иосиф Карґон не зовсім ще рішились зрезигнувати з українських читачів і повернуть ще до дальшої публікації „української хроніки".

В. Несторович.

Ню Гейвен, Конн.

Пожертва для потребуючих.

Каже народня мудрість: Громада по нитці, бідному сорочка. Не для всіх з нас доля є однаково ласкавою. Для багато кого вона є мачухою. Одні коротають свій вік ген в далеких таборах заслання большевицької тюрми народів, інші догоряють, зломані тяжкою слабістю в шпиталях залишенців на скитальщині.

Нам, що їм доля всміхнулася, не вільно забути ніколи про тих наших братів, що потребують нас. Бо ми, хоч розсіяні і як далеко віддалені від себе, творимо одну духову громаду незалежно від того, як давно ми покинули свій рідний край. Взаємна любов, пам'ять про тих, що осталися, це наш національний і релігійний обов'язок.

Таким доказом патріотизму, національної свідомости та християнської любови є чин нашої громади в Ню Гейвені. За ініціятивою Відділу УККА під головуванням інж. Євг. Лукомського зібрано тут $85, для двох українців, хворих на туберкульозу, що живуть в шпиталі Тальгам в Австрії, — письменника Івана Шкварка і Костя Івашини.

Р. Р.

З чого ми горді . . .

Недавно читали ми про те, що панна Ярослава Сахно зі Ставитон, Вірджінія, дістала перше місце в конкурсі середньошкільних есеїв у своїм місті та опісля в Стейті Вірджінія. Тепер жіночий Відділ Американських Ветеранів Закордонних Воєн повідомив, що панна Сахно здобула теж перше місце на цілу країну.

Ми привикли вже читати про успіхи наших молодих студентів ,в тому, треба признати, особливо івчат, на середньошкільному рівні чи на університетах, про стипендії, признання і т. п. Ми вже привикаємо, що наша молодь вибивається поміж другими. Але ось ми вже йдемо з успіхами нашої новоприбулої молоді в перші місця на всеукраїнському рівні.

Дочка старого імігранта-українця здобула недавно перше місце в країні у спеллінґу. А тепер, панна Сахно стала чемпіонкою Америки за есей. До нагороди доходить і грошова сума тисячі долярів. Вже раніше панна Сахна одержала стипендію на студії в Меримонт Каледж.

Батьки Ярослави, д-р Ярослав Сахно і його дружина приїхали до ЗДА, як скитальці із Західньої України. Д-р Сахно працює як державний ветеринар у Ставитон, Вірджінія. Вашинґтон є найближчим українським осередком для пп. Сахнів і тут вони бувають на наших імпрезах.

В вересні відбудеться у Вашинґтоні чергова Крайова Конференція в справах громадянства. По традиції, панна Ярослава, як переможець у конкурсі середньошкільних есеїв, — читатиме свій твір на святочному пленумі Конференції, якої буде почесним гостем.

Коли наша шкільна молодь так чисельно, майже як правило, знаходиться між першими учнями в школах чи університетах, то це не єдино доказ особливої здібности. Здається мені, що нарівні зі здібністю дитини, чинником успіху є хотіння батьків і шляхетна амбіція дітей, це і тверда робота, може тврдша як у других, вже зіпсутих вигідним життям у щасливій Америці, це теж національна гордість батьків і дітей, що каже їм бути між першими в середовищі нового поселення.

„КРИВДА РОСІЙСЬКОГО НАРОДУ" — ОЧИМА ТОЙНБІ

(Закінчення зі стор. 2-ої)

родних Справ. Коли в одній його праці (яку ми зустріли на сторінках „Ля Торре") читаємо, що на історію східньої Европи треба дивитися очима науковця, а не журналіста, то мимоволі насувається рефлексія, що Тойнбі, мабуть, розминувся з покликанням. Що про ті всі старі російські кривди написав якийсь надворний журналіст Рузвелта, якому доручено оправдати капітулянтську політику Теґерану, Ялти, Потсдаму.

Тойнбі здобув сьогодні своє певне місце під сонцем, і ми не маємо ні змоги, ні причини пробувати відбронзовувати його. Але мусимо намагатися направити шкоду яку приносять нашій справі деякі факти й коментарі, подані тим незвичайно впливовим автором. Звичайно, перше слово за нашими істориками: рецензії на кожний його новий твір у спеціялізованих поважних журналах, листи до самого таки автора з заввагами та вказівками на відповідну літературу у зрозумілих для нього мовах. Але й поза вузьким колом фахівців чимало українців має змогу спричинитися до спростування невірних фактів та насвітлень — все одно чи з університетської катедри, чи в рамах семінарійної праці чи в дискусії, чи хоч би у звичайній балачці за клюбним або каварняним столиком.

Богдан Галайчук

НОВІ ІМІҐРАНТИ

Далі прибувають на ашуранси ЗУАД Комітету у вересні 1956 р.

8-го вересня, 1956 року, кораблем „Дженерал Ленґфіт":

в Берґман Юрій; Витківський Федір; Цкуй Теодор, Шарлота, Іван, Петро; Якимів Йосип; Кравчук Вас.; Пелех Михайло; Півін Денис, Гільда; Раставець Тамара, Катерина; Раставецький Андрій, Софія; Романик Петро, Іванна, Йозефина, Марґарета; Семчук Людмила; Сидорчук Микола; Возовецька Реґіна; Уваров Дмитро; Дзінко Стефан, Маріянна; Пилипчук Олексій, Володимир.

Літаком з Брукселі, 12 вересня 1956 р.

Шевчук Іван, Анна, Володимир, Ганя, Олена, Василь; Шевчук Микола, Анна, Петро; Василеґа Яків, Олена; Шумов'ят Антін; Швидкий Андрій, Олена, Вікторія, Людмила, Лідія; Бриль Ярослав, Кляра, Ярослав, Ірена, Євген, Володимир.

Кораблем „Італія" з Ле Гавру, 24 вересня 1956 р.

Кітвис Микола, Мелація; Міруцький Василь.

Злучений Український Американський Допомоговий Комітет в Филаделфії.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

САВТПОРТ, КОНН. — Т-во ім. Т. Шевченка Відд. 84, повідомляє, що дуже важні місячні збори відбудуться в неділю, 16-го вересня, в залі УНДому, 279 Кінґс Гайвей В., о год. 4-ій по пол. Є дуже важні справи до полагодження. Проситься всіх поплатити свої місячні вкладки. — О. Куян, предс.; М. Ґудзік, кас.; П. Дудко, секр.

ГРЕЙС ЗНОВУ У ЗДА

Кораблем „Юнайтед Стейтс" прибула до ЗДА з Монако княгиня Ґрація, колишня Ґрейс Келлі, разом із своїм чоловіком князем Ренір III-ім. Відвідини їх у З'єдинених Державах триватимуть два місяці.

Українські танцюристи в червоному Китаю

У великому дописі з Гонґ-Конґу п. з. „Китай Мао Тсе-тунґа сміється до західніх гостей", що його надрукував журнал „Ди Крищієн Сайенс Монітор" (16 серпня ц. р.) є м. ін. уступи про мистецькі виступи висланників різних комуністичних країн до Альбанії включно. — „В Ганкові — пише дописувач Джан Волтерс — я бачив чотиригодинний виступ народних танцюристів з України. Вони виказали справність, але танці так часто повторялись, що глядачам було цього забагато. Цей виступ закінчився танком, що його представили як „символічний вияв незламної солідарности українського народу". Китайська авдиторія сприйняла це як переборщення" ... — З допису виходить, що українським танцюристам наказано демонструвати „солідарність" українського народу з китайським і що цього демонстрування було забагато вже навіть для комуністичних китайців, які й так починають вже інколи підкреслювати, що „Китай — це не СССР!"

Лікарі мають слухати моральних наказів, а не державних законів — заявляє Папа

Рим. — Папа Пій XII виголосив через радіо промову до учасників 17-го Міжнародного Конґресу Католицьких Лікарів, що відбувся в Газі, Голляндія. У своїй промові заявив Пій XII, що католицькі лікарі не можуть повинуватися таким державним законам, які закликають до дій, суперечних з Божими законами. Завжди й усюди вони мусять іти за вимогами медичної моралі і респектувати етичні накази. Зокрема не можуть католицькі лікарі брати участи в діях, що змагають до обмеження народин, зігнання людського плоду (аборти) і безболісного убивання людей, хворих на невилікувальні недуги (т. зв. евтананія). Якщо державні закони в якійсь країні примушують лікарів до дій, які є неморальними й антихристиянськими, то вони є зобов'язані слухати передусім свого сумління і йти за вимогами християнської етики.

Три сини вбили рідного батька

Норвок, Каліфорнія. — Три брати в віці — 10-ох, 9-ох і 7-ох років без найменшого жалю призналися, що вбили свого батька під час сну. Вони приготовилися до цього злочину і плянували вбити ще й свою маму, щоб „могти самі вести свій дім, як це їм буде подобатися". Але досі ще не пробували вбити матір, бо їм вдалося застрелити в сні свого 31-річного батька — сталеварника. Діти призналися, що вирішили вбити батька після того, як він зганив їх за те, що вломилися до сусідського ґаражу і вкрали звідтам 22-каліброву амуніцію. Коли батько заснув, найстарший син 10-річний Томмі Паркер подав рушницю наймолодшому Ричардові і сказав: „Іди і застрель батька"! Родина Паркерів має ще 4-річного хлопця і 2-річну дівчинку, а мати цих дітей є вагітна. Під час цього випадку матері не було вдома. Діти вміли розбирати і складати рушницю, бо їх цього навчив батько. Цих хлопців передали судові для малолітних.

ТАРЗАН, ч. 3738. Нові труднощі.

Тарзан звернувся до групи цікавих тубільців, а Чарлз Барнард прислухався до його слів: — „Ось перед вами законний провідник... добрий бвана. Він не буде вас бити!"

Тубільці швидко дали себе переконати і щасливі приготовлялися в дорогу.

Та коли караван продовжувала подорож, чиїсь очі з ненавистю дивились на нього знизу. Ґуннар Міло ще жив! Єдина думка вертілася в його хитрім мозку — помста!

✝

Ділимося з Рідними, Приятелями та Знайомими сумною вісткою, що дня 5-го вересня 1956 року, в Сиракюзах, упокоїлася в Бозі на 54-тому році життя, по довгій і тяжкій недузі, наша Найдорожча Дружина, Мати, Бабуня і Сестра

бл. п. МАРТА з МОЙСЕЄВИХ ШАРА ВРУБЛЕВСЬКА

викладач математики і фізики середніх шкіл України.

Полишила в безмежному горі
мужа — д-ра Миколу Врублевського,
дочок — Людмилу і Володиславу,
онуків — Лілею, Богданну, Тараса, Ігоря і Конрада,
брата — проф. Григорія Завадовича з родиною,
зятів — д-ра Олега Волянського та інж. Олександра Хомищака.

Вічна Їй Пам'ять!

• РОЗШУКИ •

Пошукую Катерину **ПОЦІЛЬ** з села Лесин-Уритва Козова, Бережани, мала перебувати в Австрії. Хто знав би про неї, або сама прошу зголоситись до Мами, Варвари Поціль, або на адресу:
MYCHAILO HORYN
1826 Vyse Ave., Bronx 60, N. Y.

• РОЗШУКИ •

Петро **БРАҐАР** пошукує Міхала **КУЗІВА** з с. Сусулівка, повіт Чортків, який перебуває десь в Вразилії. Маю письмо від батьків.
PETRO BRAHAR
2054 N. Whipple Street
Chicago 47, Illinois

☦

Посмертна Згадка

ВАСИЛЬ КОГУТ, член 56 Відділу УНСоюзу у Віліґ, Вест Вір., помер 21-серпня 1956 р. Покійний родився в селі Пискоровичі, пов. Ярослав, Зах. Україна. Полишив в смутку дружину, сина та 8 дочок, всі членами УНСоюзу. — В. Н. П.!

М. М.